

تدوین برنامه جامع توسعه صنعت گاز، گام اصلی برای حداکثرسازی ارزش افزوده گاز طبیعی

بیش‌ترین مصرف به حوزه‌های صنعتی و تولید برق اختصاص دارد، در کشور ایران، کم‌ترین مصرف مربوط به صنعت بوده و مصارف عمومی و خانگی بالاترین میزان مصرف را دارا هستند که کم حمل و نقل نیز بدان افزوده می‌شود.

صنعت گاز ایران نباید تنها به صادرات گاز خام بسنده کند؛ چرا که ارزش افزوده این صنعت چندین برابر قیمت گاز طبیعی است. گاز می‌تواند ماده اولیه تولید بیش از ۵۰ نوع مواد پتروشیمیایی و پالایشی باشد یا به صورت مایع یا با خطوط لوله صادر شود. تزریق گاز به منابع نفتی، می‌تواند با افزایش ضریب بازیافت از مخازن نفتی، علاوه بر افزایش ظرفیت تولید نفت در کشور، موجب بهره‌برداری صحیح و به‌موقع از مخازن مشترک از جمله میدان گازی پارس جنوبی شده و گاز این میدان مشترک در میدان مستقل داخلی ذخیره و سیانت گردد. با توجه به نقش مهم و حیاتی برق در توسعه زیربخش‌های مختلف اقتصادی و

گاز طبیعی از سال‌های گذشته تاکنون دچار فراز و نشیب‌های فراوانی شده است.

نکته اصلی در این میان، این است که برخورداری صرف از منابع اولیه ارزان مانند گاز طبیعی، عامل ترقی و توسعه نیست و داشتن استراتژی مدون و همه‌جانبه در حوزه گاز از ضروریات نظام اقتصادی کشور است. بدون وجود این استراتژی کلان در زمینه توسعه صنعت گاز، خط‌مشی‌های توسعه، تولید، مصرف و انتقال فن‌آوری به‌درستی شناخته نخواهند شد. در چنین حالتی است که به‌عنوان مثال، روزی صادرات گاز از اولویت خارج می‌شود و روزی دیگر، بنیان و اساس امنیت ملی به حساب می‌آید.

به کلیه نقاط دور و نزدیک کشور گازرسانی شده است و در همین حال، میزان مصرف انرژی کشور دو برابر مصرف چین برآورد می‌گردد. برخلاف کشورهای پیشرفته که کم‌ترین مصرف گاز مربوط به حوزه‌های عمومی، خانگی و حمل و نقل بوده و

تأمین انرژی و مواد اولیه، یکی از مشکلات کنونی جهان بوده و مدت‌های مدیدی است که کشورهای دنیا در پی توسعه این منابع و دستیابی به منابع جایگزین آن‌ها هستند. امروزه گاز طبیعی، صدرنشین منابع انرژی جهان یعنی نفت را به چالش طلبیده است و روشن‌ترین دلیل آن، آماری است که از وابستگی روز افزون بخش صنعتی دنیا به گاز طبیعی حکایت دارد.

از طرف دیگر، بالا رفتن قیمت نفت خام در مقایسه با گاز طبیعی، موجب نمایان‌تر شدن بیش از پیش اهمیت این گزینه انرژی شده است و مصرف‌کنندگان بزرگ انرژی و دور از محل تولید را بر آن داشته است تا با اتکا بر سه اصل مهم پایداری، محیط زیست و اقتصاد، برای استفاده بهینه و آسان از گاز طبیعی تحقیق کرده و توسعه آن را سر لوحه فعالیت‌های خود قرار دهند.

در کشوری مانند ایران که در حال حاضر دومین دارنده ذخایر گازی جهان است، سیر کاربری

و بهره‌برداری صحیح و اقتصادی از آن‌ها، به پیشرفت و توسعه کشور، امنیت انرژی، امنیت اقتصادی، کسب درآمدهای ارزی و اشتغال‌زایی دست یافت؛ بدین ترتیب با تحولی عظیم، ایران به عنوان دومین دارنده ذخایر گازی دنیا، از بزرگ‌ترین مصرف‌کننده به بزرگ‌ترین تولیدکننده و تبدیل‌کننده گاز ارتقا خواهد یافت.

شایان ذکر است که اخیراً مجلس شورای اسلامی در الحاق موادی به برنامه پنجم، وزارت نفت را موظف کرده است تا طی سال‌های برنامه، نسبت به تولید صیانتی از میدان‌های نفتی و گازی، به ترتیب با حداقل ۱۰، ۲۰، ۵۰، ۷۵ و ۱۰۰ درصد از میداین اقدام نماید. بدین ترتیب در راستای اجرای این مصوبه و به‌عنوان گام مهم تدوین برنامه استراتژیک توسعه صنعت گاز کشور، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت بر منابع هیدروکربوری وزارت نفت به همراه شرکت ملی نفت و شرکت ملی گاز، در حال بازنگری برنامه جامع تزریق گاز به میداین نفتی می‌باشد. امید که با اهتمام کلیه بخش‌های ذی‌ربط مجموعه وزارت نفت، به‌زودی گام‌های نهایی تدوین برنامه جامع توسعه صنعت گاز کشور برداشته شده و استراتژی کلان وزارت نفت برای حداکثرسازی ارزش افزوده گاز طبیعی محقق گردد.

سردبیر

CNG، NGH و فن‌آوری‌های تبدیل از قبیل GTO، GTL و هیدروژن و نیز تبدیل گاز به مایعات و محصولات پتروشیمی می‌باشند.

بدین ترتیب با بررسی راه‌کارهای گوناگون تجاری، اهمیت افق‌های تازه و روشنی که در پیش روی صنعت گاز قرار دارد، بیش از پیش آشکار می‌شود. بهره‌گیری از فرصت‌های موجود و نیز فرصت‌هایی که در آینده ایجاد خواهند شد، نیازمند برنامه‌ریزی جامعی است که بر اساس مطالعات جامع فنی، اقتصادی و سیاسی و با در نظر گرفتن اهداف بلندمدت کشور در حوزه انرژی و در تعامل با اسناد فرادستی چون سند چشم‌انداز توسعه نفت و گاز، پتانسیل‌های مصرف داخلی، بازارهای استراتژیک صادرات و چگونگی ورود به آن‌ها، دسترسی به تکنولوژی‌های روز صنعت گاز، افزایش میزان گاز تزریقی به مخازن نفتی، توازن تولید با مصرف و سایر مؤلفه‌های مؤثر، تدوین شده و هدف از توسعه صنعت گاز و کسب حداکثر ارزش افزوده و چگونگی رسیدن به این هدف و ابزار و بسترهای مورد نیاز را به طور دقیق تعریف نماید.

با چنین برنامه جامعی و با بهره‌گیری صحیح از پتانسیل علمی موجود در کشور و سرمایه‌گذاری بر روی تحقیقات و دستیابی به فن‌آوری‌های پیشرفته و ایجاد ارزش افزوده حاصل از آن، می‌توان ضمن صیانت از سرمایه‌های نهفته کشور

روابط مثبت رشد و توسعه این زیر بخش‌ها با برق، می‌توان با احداث نیروگاه‌هایی با راندمان بالا، گاز طبیعی را به برق تبدیل نمود و علاوه بر رفع نیازهای داخلی صنعت نفت، به وزارت نیرو واگذار یا حتی با قیمت‌هایی چند برابر قیمت مربوط به خام‌فروشی گاز طبیعی، به کشورهای دیگر صادر کرد. مصرف گاز در داخل کشور و جایگزینی آن با فرآورده‌های نفتی نیز علاوه بر تأمین منافع زیست‌محیطی به بهینه‌سازی مصرف این فرآورده‌ها و نجات دولت از بار سنگین یارانه‌های موجود و مخارج سنگین واردات این فرآورده‌ها به کشور خواهد انجامید.

فن‌آوری‌ها و توانایی‌های گاز باید در یک چشم‌انداز جهانی دیده شوند؛ چرا که در این صورت، اهمیت گاز در جهان به‌عنوان منبعی از انرژی، سوخت و محصولات جانبی با ارزش، هر چه بیش‌تر نمایان می‌شود.

بنابراین فن‌آوری‌های مربوط به گاز، محصول صادراتی مهمی به‌شمار می‌آیند و می‌توانند یک محرک قوی برای همکاری‌های مشترک بین‌المللی و تعیین موقعیت استراتژیک باشند. این امر شامل گسترش انتقال گاز با خط لوله و فرآورش (کاهش هزینه) و راه‌حل‌های انتقال کم هزینه گاز در مناطق دور از دسترس و بدون خط لوله می‌باشد. راه‌حل‌های انتقال و ایجاد ارزش افزوده برای گاز در مناطق دور از دسترس شامل LNG، NGL، LPG